

כדי רדיפתם אחרי ה"היקסוס" המיסתוריים, שכבשו את מצרים ורדו בה במשך כמה דורות. תוך זמן קצר למדי התנדף החשק האימפריאליסטי של המצרים, שילטונם בארץ נחלש, ולבסוף נמוג כליל. על רקע זה קמה ופרחה ממלכת ישראל הקדומה. עברו אלפיים שנה לפני שהמצרים התעוררו שוב. האשורים, הבבלים, היוונים, הרומאים והערבים באו למצרים והשתלטו בה, מבלי שהמצרים יצאו מגדרם והגיבו במלחמה של ממש. רק בימי הצלבנים פרצו המצרים מארצם, בהנהגת המצביא הכורדי צלאח-אל-דין אל-איובי, והביסו את ממלכת-ירושלים הצלבנית. לאחר-מכן הדפו שתי פלישות של הצלבנים בשערי קאהיר, ומיגרו את הפליטה המונגולית בקרב ליד עין-חרוד.

לאחר מכן שוב הלכו לישון במשך 500 שנה. עד אשר פלש איברהים באשא לארץ-ישראל ולסוריה, איברהים, בנו של מוחמד עלי האלבאני, שליט מצרים, רצה לפרוק את עול הרוחן התורכי. הרפתקה זו נעצרה, ורק כעבור שישה דורות, ב-1948 שוב הופיע צבא מצרי מחוץ לגבולות מצריים.

למרות כל הסיסמאות הערביות, המצרי הוא קודם כל מצרי, גם בימינו. הוא לא הצטיין במלחמה למען העניין הערבי. כשהיה רחוק מביטחון, מעבר למידבר, לא הלהיבה אותו גם האידיאולוגיה הכלל-ערבית של עבד-אל-נאצר.

אולם הפעם לוחם המצרי כמצרי — הוא מאמין שהוא נאבק למען עניין מצרי, בגבול מצריים עצמה, על אדמה שהיתה מצרית כמשך מרבית תקופות ההיסטוריה.

תיאור קצר זה מראה שבבעיני "גבולות-הביטחון המרוחקים" היא הרבה יותר מסובכת מכפי שתיארו לעצמם המוחות הפשטניים של חסידי הסיפוח. "העומק האיס-טראטגי" הוא רק אחד המרכיבים של הבעייה. יתכן שלא פחות חשובים המרכיבים הפסיכולוגיים של הגבול הקרוב ללב מצריים, מרכיבים המחזקים דווקא את הצד המצרי, המשפרים את כושר-הלחימה של חייליו והמעניקים להם מוטיבציה חדשה.

צאצא הפרעונים

ש גם מוטיבציה רגשית מודעת, שאין להתעלם ממנה.

לפני כמה שנים ערכתי, באולמתיאטרון בפאריס, ויכוח פומבי עם לאומן ערבי מצרי. הוויכוח היה סוער, טעון מתח גבוה, והשתתפו בו גם ישראלים ופלסטינים מקרב הקהל, בנוכחות דיפלומטים ישראלים, ערבים וטוביטיים.

יריבי בנויכוח, סופר מצרי בעל כושר-ביטוי עז, היה קיצוני מאד בדיעותיו הכלל-ערביות. אך בשיחות המרטיטיות שהיו לנו לפני הוויכוח ואחריו, הוא היה ידידותי ולבבי. הוא הזמין אותי לביתו בפאריס, שם פגשתי את אשתו, יהודיה מקאהיר, שהיתה לאומנית ערבית קיצונית אף ממנו.

סעדנו יחד ארוחת-עירוב על שולחנו, וגילגלנו ויכוח ידידותי, שהתחמם בהדרגה. בלהט דבריו ושתייטטות טאקטי, שהתחרטתי עליו מיד. אמרתי לו: העליונות הצבאית שלנו היא תופעת-קבע שאינה ניתנת לשינוי, ועליכם להשלים עם עובדה זו. בן-שיחי, שהיה עד לאותו רגע אינטלקטואל רציונלי, קפץ כנשך נחש. המלים ממש פרצו מפיו, עיניו ירקו אש, היה נדמה לי שעוד מעט יסתמרו גם שערותיו הפרועות.

הוא קרא: "השפדתם אותנו בשרחיקרב! לעולם לא נשלים עם השפדה זו!"

"לעולם לא נעשת שלום, עד שנמחק את התשפלה הזאת! איננו יכולים להיות עם ההשפלה! היא מרעילה את חיינו!"

"אנחנו מצרים, עם בעל היסטוריה של ששת אלפים שנה! אנחנו צאצאי הפרעונים!"

"אנחנו נילחם, אפילו יעלה לנו הדבר בנהרות של דם! אנחנו נקריב רבבות, מאות-אלפים, מיליונים — כדי למחוק את ההשפלה ולהחזיר לעצמנו את כבודנו!"

בכל ההתפרצות לא דיבר על האומה הערבית, אלא על העם המצרי.

הבעתי צער על גישה אי-רציונלית כזאת, ועל הנכונות של אדם אינטלקטואלי כמוהו להקריב המוני בני-אדם למען מטרה רגשית.

לאחר מכן נזכרתי פעמים רבות בדברים אלה, כאשר אנוואר אל-סאדאת דיבר על הנכונות להקריב מיליוני אדם למען כיבוש סיני בחוזה. מעולם לא זילזלתי באיומים אלה, וניסיתי כמה פעמים להזהיר את הממשלה, בכנסת ומחוץ לה, לבל תזלזל באיום זה.

נרמה לי שאי-אפשר להסביר את ההתקפה המצרית הנוכחית, ואת עמידת החייל המצרי בסיוכ הרביעי, ללא מוטיבציה זו. המצרים רוצים למחוק את ההשפלה של שלושת הסיכוכים הקודמים, את תמונת הנעליים הנמושות, את הכוז הישראלי והעולמי בתכונותיו הצבאיות.

יתכן שמטרה זו כבר הושגה. תהייתה תוצאות המלחמה כאשר תהינה, אפילו יסגנו המצרים תבוסה צבאית מוחצת, הם ירגישו מעתה והלאה שהצילו את כבודם, שהוכיחו לעצמם ולעולם שהם גברים, לוחמים אמיצי-לב, צאצאים ראויים לעם הפרעונים.

שלום של כבוד

א יך ישפיע מצב-רוח חדש זה על הנכונות להשלים עם קיום ישראל ולכרות עימה שלום?

יתכן השפעה חיובית, ויתכן השפעה שלילית.

מבחינה חיובית, אולי יביא הדבר לחיסול התסביך שמצא ביטוי כה לוחט בדברי הסופר המצרי בפאריס. עם הסבור שהושפע, ושעליו להוכיח את עצמו במלחמה.

קשה לו לעשות שלום. אם אכן פורק מתח זה, והמצרים יאמינו, כי כבודם הלאומי כא על תיקונן, יתכן שתהיה נכונות חדשה לברות, "שלום של כבוד".

(יש לזה, אגב, גם צד הפוך. קשה לעם מנצח לעשות שלום עם עם מנוצח, אם הוא בו לו מעומק לבו. הכוז הישראלי למצריים, בעיקבות שתי המסלות המבישות שנחל החייל המצרי, מילא גם הוא תפקיד שלילי במערכת למען השלום.)

אם ייעצר התהליך בנקודה זו, ייתכן שהנתונים הפסיכולוגיים להשגת שלום יהיו אחרי הסיכוכ הרביעי נוחים יותר מאשר אחרי הסיכוכ השלישי.

אולם יתכן חשש שמא התהליך לא ייעצר כאן, וכי המצרים — ושאר הערבים — יתחילו עתה להאמין שאפשר למגר את ישראל — אם לא עכשיו, הרי במלחמה הבאה או זו שתבוא בעיקבותיה. אמונה כזאת, אם חלילה תתפשט, עלולה להיות בעוכרי כל מהלכי השלום האפשריים.

כל ערבי משווה את ישראל כימעט אוטומטית, לממלכת הצלבנים. כל ערבי למד בבית-הספר שצבא הצלבנים היה בעל עליונות צבאית מוחלטת במשך קרוב למאה שנה, וכי אז התהפך הגלגל ומטעיה-הצלב-הנגדי של צלאח-אל-דין הנחיל לערבים ניצחון בשדה-המקרב של קרני-חטין, ליד טבריה.

גם משום כך חשוב שמלחמה זו תסתיים בחישג צבאי ישראלי שיחניק באיבה תיקוה כזאת. מבחינה פסיכולוגית, התוצאה המובה ביותר תהיה שישראל תוכיח לעיני כל שאי-אפשר למגרה באמצעים צבאיים — בעוד שהערבים יוכיחו להרגיש כי למרות הכז הציקו את כבודם.

במדינה

המילחמה

הסיפור המופלא ביותר

בניגוד לציפיות, אין ירידה טוטאלית של שערי המניות. אלא ירידות מצומצמות בלבד. יתר על כן, בשבוע שחלף, לאחר ההלם של יום-המלחמה הראשון, הסתמנה אפילו עליית-מה במיספר סוגי מניות. אני שים אינם רצים למכור את מניותיהם בכל מחיר. מעודד לראות שמיספר מניות אפילו שיפרו מעמדן במיספר נקודות. כך, למי של הוסיפה לעצמה מניית כבלים וחזטי חשמל 5 נקודות, מאז פרוץ המלחמה, וממשיכה להיות מנייה מושכת. למרות ש נתנה כבר כל שהיה לה (12% דיבידנד + 10% מניות הטבה). מניות הבנקים החזיקו מעמד, בעוד שמניה כמו עליית המשיכה בירידתה האיטית.

המחנורים בימים האחרונים נעו בסביב 300 — 350 אלה לירות ליום. סכום נמוך למדי, אמנם, אך מעודד למרות הכל.

מה הלאה? מה צופן בחובו העתיד?

על כך חלוקות הדעות. פסימיסטים טוענים שתהיינה ירידות נוספות, וככל שהמלחמה תימשך — יורע ענף המיסחר במניות.

לעומת זאת, הביע דעה אופטימית איש-בורסה מומחה במיקצועו. הוא סובר כי המצב ישתפר. ככל שהדבר נראה אבי-סורדי, טוען אותו מומחה, הרי המלחמה תביא להגברת הייצור במפעלי-התעשייה השונים, תגדיל את ריווחיהם ואת מחזור עסקיהם. אין ספק, שצה"ל יתן הומנות עצומות למפעלים שונים לחדש ציוד, שאבד או נזוק במלחמה, וכל מיפעל ת-קשור בצה"ל יעשה עסקים מצויינים.

ענף איגרות-החוב והניירות הצמודים המשיך להיות מבטיח למשקיעים בו. ת מחנורים לא עלו כאן על מיליון וחצי ליריות ביום, אך העליות בשערים היו תמי-דיות ובטוחות. מי שחושש ממניות ואינו רוצה בספקולציות, יכול גם היום להש-קיע בצמודים ולהרוויח ללא קושי עד 25% לשנה.

הסיכום: עד עתה לא פגעה המלחמה סגיעה חמורה בבורסה ובמשקיעיה. ת מחנורים קטנים, הפעולות מצומצמות, אך העסקים נמשכים כרגיל.

מישפט

ההודאה לא נתקבלה

הגינות למופת גילו שופטי בית-המישפט המחוזי: הנשיא בנימין כהן והשופטים חיים דבורין ודב לוי. בעת הקראת כתבי האישום של הנאשמים בחטיפת הילד ז'קי אלבר.

הישיבה נתקיימה ביום התשיעי של ת-המלחמה, בנוכחות פרקליטות, בנות המין היפה בילבד. הפרקליטים והעדים מצויים, רובם ככולם, בצבא.

כאשר נשאל הנאשם הראשון אם הוא מודה באשמה, הודיעה סניגורתו, עורכת-הדין ארדה, שמרשה כופר בכל ההאשמות.

שופטי בית-המישפט היו בטוחים שזאת תהיה גם תשובת הנאשם אוריאל דוד, שסניגורו גוייס, להפתעתם הרבה קם ה-נאשם והביע את רצונו לחודות באשמה.

כמעט תמיד, כאשר מרדיע נאשם על כוונה שכוז, נאנחים השופטים אנהת-רוח-חה, שומעים טיעונים לעונש וגוזרים את דינו של המודת.

37 שנות מאסר. הפעם היה אחרת. השופטים לא קיבלו ההודאה כפשוטה. הם קיימו ביניהם התייעצות שנמשכה כמהש דקות תמימות. לאחר חודיע אב בית-הדין שאין הם מקבלים את ההודאה, ושיתייחסו אליה כאילו לא נאמרה כלל והם לא שמעוה, ויחכו עד שיחזור ה-סניגור משרות-המילואים שלו.

אילו הודה אוריאל דוד באשמה, היה צפוי למאסר של 37 שנים בגין עבירות על חטיפת ילד, חבלה חמורה ועוד כהנה וכהנה. השופטים לא רצו שהחלטה כה חמורה תתקבל שלא בנוכחות סניגור, בעל ניסיון וידע מישפטי.

אקולוגיה

בקבוקולוגיה

"ישראל עלולה לחפוך למדינת קבוי-קים!" מזהיר הדי-ר משה נאמן. "סירובם של מיספר מיפעלים ממספקים משקאות קלים או חריטים לקבל חזרה את הבקבוי-קים, חוסך את הבקבוקים האלה לפסולת

(המשך בעמוד 30)